

*“La palabra sin acción es vacía,
la acción sin palabra es ciega,
la palabra y la acción,
fuera del espíritu de la comunidad, son la muerte.”*

Pensamiento Nasa, Cxhab Wala Kiwe

Dimecres 21

16:00h
Presentació jornades
Auditori Pati Manning

16:30h
**Les crisis globals d'avui
i les seves implicacions al Sud i al Nord**

Jesús Chávez,
Consejero Mayor del Consejo Regional
Indígena del Cauca (CRIC)

Josep Manel Busqueta,
Seminari d'Economia Crítica Taifa

Modera:
Lina María González,
Observatorio ADPI
Auditori Pati Manning

19:00h
**Autonomia, dret propi
i Estats Plurinacionals**

Willington Guetio,
Asociación de Cabildos Indígenas
del Norte del Cauca (ACIN)

Anna Gabriel i Sabaté,
professora d'Història del Dret de la UAB

Modera:
Gemma Garcia i Fàbrega,
periodista del Setmanari La Directa i Col·lectiu Contrast
Auditori Pati Manning

Divendres 23

16:00h
**El paper de les dones
en la construcció de sabers i resistències**

Maria Ovidia Palechor,
líderessa del Poble Yanakuna
i Moviment de Dones Indígenes

Joana G. Grenzner,
Assemblea de Feministes Indignades

Modera:
Leticia Cruz,
Cooperativa Mujeres Pa'lante
Sala Gran Facultat de Geografia i Història (UB)

18:30h Taula Rodona
**La resistència a la violència
i la construcció de pau
al conflicte armat a Colòmbia**

Marta Cecilia Tunubala, ACIN

Gabriel Bisbicús, UNIPA

Maria Ovidia Palechor, Poble Yanakuna

Jesús Chávez, CRIC

Modera:
Amàia García,
Taula Catalana per la Pau i els Drets Humans a Colòmbia
Sala Gran Facultat de Geografia i Història (UB)

20:30h
**Cloenda de les jornades
amb tots els representants indígenes**
Sala Gran Facultat de Geografia i Història (UB)

Dijous 22

16:00h
**Crisi ambiental:
ETN's, defensa dels béns comuns
i globalització de les resistències**

Jesús Chávez,
Consejero Mayor del Consejo Regional
Indígena del Cauca (CRIC)

Marc Gavalà,
Col·lectiu RepsolMata

Modera:
Isabelle Torrallas,
alterNativa Intercanvi Pobles Indígenes
Sala Gran Facultat de Geografia i Història (UB)

18:30h
**Crisi del model
de desenvolupament
econòmic i alternatives:
Del Sumak Kawsay al decreixement**

Gabriel Bisbicús,
Unidad Indígena del Pueblo Awá (UNIPA)

Joan Martínez Alier,
Institut de Ciència i Tecnologia Ambientals de la UAB

Modera:
Laura Cardús i Font,
CINAF - Dept. d'Antropologia de la UB
Aula Magna Facultat de Geografia i Història de la UB

+Info:

www.observatorioadpi.org
info@observatorioadpi.org

Organitza:

observatorioadpi

col·lectiu maloka
solidaritat amb els moviments socials a Colòmbia

disseny&il·lustració: disseny@laciutatinvisible.coop
fotografies interiors: Ortiga Producciones

UNIVERSITAT DE BARCELONA

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Ajuntament
de Barcelona

DEL 21 AL 23 DE NOVEMBRE
Jornades d'intercanvi

**Sabers
i Resistències
davant les crisis globals**

Trobada entre el moviment indígena de Colòmbia
i els moviments socials de Catalunya

BARCELONA 2012

PRESENTACIÓ

Crisis i alternatives

Una conjunció de crisis assota Europa i els països del Nord, amenaçant a tota la humanitat. Al desastre econòmic i financer globals s'hi sumen la crisi energètica lligada a un model de producció i de consum bastat en el creixement il·limitat i, al mateix temps, l'escalfament irreversible del planeta. Les crisis humanitàries generades per la violència i les guerres avancen paral·lelament a una crisi alimentària que produeix greus episodis de fam. I juntament a aquestes cavalquen la crisi de la política i la crisi de la consciència. Mentre les èlits dirigents persisteixen en les seves polítiques neolliberals, incapaces de cercar sortides que il·luminin el futur, des dels pobles s'aixequen les resistències i sorgeixen noves alternatives que han de ser tingudes en compte.

PRESENTACIÓN

Crisis y alternativas

Una conjunción de crisis azota a Europa y los países del Norte y amenaza a toda la humanidad. A la debacle económica y financiera global se suman la crisis energética ligada a un modelo de producción y consumo basado en el crecimiento ilimitado y al mismo tiempo el calentamiento irreversible del planeta. Las crisis humanitarias generadas por la violencia y las guerras corren parejas con la crisis alimentaria que produce las hambrunas. Y junto a ellas cabalgan la crisis de la política y la crisis de la conciencia. Mientras las élites dirigentes persisten en sus políticas neoliberales, en más de lo mismo y no encuentran salidas que alumbren el futuro, desde los pueblos se levantan las resistencias y surgen nuevas alternativas que deben ser tenidas en cuenta.

Cosmovisions, sabers i experiències indígenes

Davant d'aquest panorama, els pobles indígenes aporten unes experiències que poden servir-nos per a trobar altres camins. De les seves cultures mil·lenàries han sorgit savieses i propostes que han restat invisibilitzades i que avui mereixen, més que mai, ser debatudes. El Sumak Kawsay, que significa “bon viure” o “viure bé”, ens parla d'una altra manera de viure a partir de la reciprocitat, la solidaritat, la diversitat, els valors de la comunitat i la convivència, i ens apropa altres propostes més enllà del paradigma del desenvolupament. Les seves cosmovisions de la Pacha Mama, la Mare Terra, contenen ensenyaments per a una vida en harmonia amb la natura, el respecte dels ecosistemes i la gestió responsable dels béns comuns. Aquests pobles compten amb un dret i una justícia propis i acumulen segles d'experiències en les seves lluites per l'autonomia. Davant dels monopolis financers i les empreses transnacionals que espolien els seus territoris i amenacen la seva supervivència física i cultural, proposen unir les lluites del Sud amb les Nord i la globalització de les resistències. En el cas particular de Colòmbia, amb més de cinquanta anys de conflicte armat i de successives violacions dels drets humans i col·lectius, han après a resistir la guerra i ofereixen exemples importants de construcció de pau des de les comunitats i els territoris.

Cosmovisiones, saberes y experiencias indígenas

Frente a este panorama, los pueblos indígenas tienen unos aportes y experiencias que pueden servirnos para encontrar otros caminos. De sus culturas milenarias han surgido sabidurías y propuestas que han estado invisibilizadas y hoy merecen ser debatidas. El Sumak Kawsay, que significa el “buen vivir” o “vivir bien”, nos habla de otra forma de vivir a partir de la reciprocidad, la solidaridad, la diversidad, los valores de la comunidad y la convivencia entre los seres humanos, y nos trae otras propuestas más allá del paradigma del desarrollo. Sus cosmovisiones de la Pacha Mama, la Madre Tierra, contienen enseñanzas para una vida en armonía con la naturaleza, el respeto de los ecosistemas y el manejo responsable de los bienes comunes. Estos pueblos cuentan con un derecho y una justicia propios y acumulan siglos de experiencias en sus luchas por la autonomía. Frente a los monopolios financieros y las empresas transnacionales que expolían sus territorios y amenazan su supervivencia física y cultural, ellos proponen unir las luchas del Sur con las del Norte y la globalización de las resistencias. Y en el caso particular de Colombia, con más de cincuenta años de conflicto armado, a raíz del cual se siguen violando todos sus derechos humanos y colectivos, ellos han aprendido a resistir a la guerra y ofrecen ejemplos importantes de construcción de paz desde las comunidades y sus territorios.

Objectiu de les jornades

L'objectiu d'aquestes jornades és posar en comú dos tipus d'experiències: les dels pobles indígenes, explicades per ells mateixos, i les dels actuals moviments socials de Catalunya, per tal de fomentar un intercanvi real amb la participació activa del públic. Davant el camí de la civilització occidental i les seves lògiques del mercat i el capital, quins són el camí i les lògiques de les i els indígenes?, quines les alternatives que plantegen? Quan els discursos de la modernitat, el progrés i el domini il·limitat de la natura i els éssers humans s'han esgotat i un altre món s'expressa a les places i els carrers del globus, escoltar i debatre els coneixements que sorgeixen de les pràctiques socials i polítiques de diversos moviments és una bona oportunitat per a cercar nous horitzons i teixir llaços de solidaritat entre els pobles.

Volem promoure un debat profund sobre la realitat que vivim i sobre com enriquir les propostes que s'estan treballant per a la construcció d'un altre món, d'altres formes de vida i societat. L'objectiu és aquest: un gran debat obert que arribi a la consciència dels col·lectius i les persones, als centres socials, a les universitats, surti al carrer i a les places i alimenti l'acció col·lectiva a les dues bandes de l'oceà.

Objetivo de las jornadas

Su objetivo es poner en común estos dos tipos de saberes y experiencias: los de los pueblos indígenas explicados por ellos mismos y los de los actuales movimientos sociales de Catalunya para propiciar su intercambio con la participación del público. Frente al camino de la civilización occidental y sus lógicas del mercado y el capital, ¿cuales son el camino y las lógicas de las y los indígenas? ¿y cuales las alternativas que planteamos aquí? Cuando los discursos de la modernidad, del progreso y del dominio ilimitado sobre la naturaleza y los seres humanos se han agotado y otro mundo se está expresando en las plazas y calles del globo, escuchar y debatir los conocimientos que surgen de las prácticas sociales y políticas de los diversos movimientos es una buena oportunidad para encontrar nuevos horizontes y tejer lazos de solidaridad entre los pueblos.

Queremos promover un debate profundo sobre la realidad que vivimos y cómo enriquecer las propuestas que se están trabajando para la construcción de otro mundo, otras formas de vida y de sociedad. Ese es el objetivo: un gran debate abierto que llegue a la conciencia de los colectivos y las personas, a los centros sociales, a las universidades, salga a la calle y las plazas y alimente la acción colectiva a ambos lados del océano.

